

ANDT-riktlinjer och handlingsplan

Alkohol, narkotika, dopning, tobak

Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-
09-27, § 126

Övergripande mål

I Höors kommun ska alla barn och ungdomar ges förutsättningar till en god livskvalitet och hälsa i enlighet med kommunfullmäktiges mål om en *”god livsmiljö för alla”* och *”långsiktig hållbar ekonomi”*. Den nya *”Plan för handling: Barn och unga”* ligger också till grund för dessa riktlinjer.

Motiv till ett ANDT-förebyggande arbetet

Alkohol, narkotika, dopning och tobak är alla riskfaktorer för ohälsa. ANDT-relaterade problem svarar för en stor del av sjukdomsrelaterade, sociala och ekonomiska kostnader för samhället. Kommunen ska arbeta främjande och förebyggande, för att bidra till en positiv utveckling för barn och ungdomar och för att förhindra uppkomst av ANDT-relaterade problem.

Övergripande målsättningar/utgångspunkter för ANDT-arbetet

I Höors kommun ska vi ha ett salutogent hälsoperspektiv som ska genomsyra verksamheterna där hälsfaktorerna ska stå i fokus. Det salutogena perspektivet innebär att tonvikten läggs på hälsobringande faktorer, så kallade *”friskfaktorer”* snarare än på *”riskfaktorer”*. Vi arbetar också aktivt för att **stärka den enskildes känsla av sammanhang och mening**.

Höors kommuns verksamheter ska arbeta för en nolltolerans kring narkotika, dopningspreparat, och tobaks- och alkoholkonsumtion.

Alla barn och ungdomar i Höors kommuns verksamheter ska ha en trygg uppväxt i miljöer fria från alkohol, narkotika och dopning.

Dessa riktlinjer förtydligas genom en ANDT-handlingsplan. Handlingsplanen beskriver gemensamma prioriteringar för hur de övergripande målen ska uppnås

Vem omfattas av riktlinjerna

Riktlinjerna riktar sig till alla medarbetare som arbetar gentemot barn och ungdomar i Höör. De gäller särskilt för Barn o Utbildningsnämnden, Socialnämnden och Kultur och Fritidsnämnden, vilket innebär att samtliga dessa medarbetare ska ha insikt i riktlinjerna och handlingsplanen.

För att nå framgång krävs ett nära och gott samarbete med vårdnadshavarna och en väl fungerande samverkan mellan nämnderna, tjänstemän, polisen, kyrkorna, näringsliv, idéburna organisationer med flera.

Föreningar som får aktivitetsstöd måste ha en reviderad och uppdaterad egen handlingsplan.

Inledning

Missbruket av droger bland ungdomar finns i vårt samhälle. I Höors kommun har vi därför utarbetat en handlingsplan som ska användas i förebyggande syfte och vid misstanke eller upptäckt av missbruk bland ungdomar.

ANDT

Med ANDT avses i detta dokument; Alkohol, Narkotiska preparat, Doping och Tobak. Narkotiskt preparat som ex. hasch, amfetamin och ecstasy, narkotikaklassade läkemedel som inte ordinerats

av läkare, dopingpreparat och sniffning av lösningsmedel, lim, gaser m.m. i berusningssyfte. Med nikotinpreparat menas tobak, e-cigarettor och örtprodukter för rökning

Skolan, socialtjänst och fritidsgårdarna har ett ansvar att motverka tobaksbruk, alkohol- och narkotikamissbruk genom ett hälsofrämjande arbete samt att arbeta drogförebyggande och även att tidigt uppmärksamma barn och ungdomar som riskerar sin hälsa och utveckling genom bruk av ANDT-preparat.

Denna handlingsplan följer gällande lagstiftning angående bruk av ANDT-preparat:

- *Skollagen*
- *Tobakslagen*
- *Narkotikastrafflagen*
- *Arbetsmiljölagen*
- *Socialtjänstlagen*
- *FN:s barnkonvention*

Kommunfullmäktiges mål samt den nya "Plan för handling: Barn och unga" ligger till grund för framtagandet av detta dokument.

Dokument innehåller riktlinjer och handlingsplan som omfattar både barn, ungdomar och personal och ska ge vägledning kring hur vi i verksamheterna ska förhålla oss till och arbeta förebyggande mot bruk av tobak, alkohol, doping och droger.

Alla barn och ungdomar i Höors kommuns verksamheter har rätt till en uppväxt som är fri från tobakens, alkoholens och andra drogers negativa konsekvenser. Insatser för att förebygga droganvändning är särskilt viktiga och arbetet för tidig upptäckt skall särskilt uppmärksammas.

All personal som arbetar med barn och ungdomar i Höors kommun utgör förebilder för ungdomar och ska därför föregå med gott exempel när det gäller bruk av tobak, alkohol och andra droger. All personal har skyldighet att reagera och agera vid misstanke om ett barn eller ungdom brukar tobak, alkohol, doping eller andra droger. Skolan och fritidsgårdarna är en tobaks-, alkohol- och drogfri zon. Barn och ungdomar måste få klart för sig att skolan och fritidsgårdens personal kommer att lägga sig i och vara frågvis så fort misstankor uppkommer.

Mål

Alla som arbetar med barn och ungdomar i Höors kommun ska arbeta för att:

- förebygga drogbruk bland annat genom information och undervisning
- göra tidiga upptäckter
- ungdomar under 18 års ålder inte röker, snusar eller dricker alkoholhaltiga drycker
- bruk av ANDT-preparat inte förekommer

Strategier och arbetssätt som verksamheterna arbetar med för att uppnå ovanstående mål:

- Arbeta för att skapa en stödjande och hälsofrämjande miljö där barn, ungdomar och personal ska trivas, må bra och utvecklas, detta genom att visa varandra förtroende, respekt och tillit genom att arbeta jagstärkande.
- Det främjande och förebyggande arbetet ska genomsyra verksamheternas vardag genom ett aktivt arbete såsom tjej- och killgrupper, Friends och kamratstödjare, åk 7 lära känna läger, högstadiet SMART-ungdom och föräldrautbildning
- Skolan- och fritidsgårdarnas område är en rökfri zon. Detta innebär att rökning är förbjuden för både ungdomar och vuxna. För ungdomar under 18 år är det dessutom en helt nikotinfri zon.
- Det är vidare förbjudet att vara påverkad av, förtära eller förvara alkohol eller droger inom skol- och fritidsgårdsområdet.
- Lärarna ska ge ANDT-information till samtliga elever i No och idrottsundervisningen i årskurs 6-9 utefter Skolverkets information kring skolans ANDT-uppdrag.
- Skolsköterskan erbjuder hälsosamtal till samtliga elever enligt basprogrammet inom skolhälsovården som inkluderar frågor kring ANDT.
- I undervisningen ska eleverna utveckla sin förmåga att kritiskt granska beroende-problematiken samt reflektera över sin inställning till ANDT-preparat. Detta i samråd med elevhälsan.
- Personal ska erbjudas årligen kompetensutveckling kring ANDT, av respektive sektor.
- Elevskåpen är skolans egendom och är inte skyddat från insyn av skolledningen. Vid misstanke av att det finns narkotiska preparat på skolan kan polis med narkotikahund söka på skolan. Rektor kontaktar polisen.
- Fritidsgårdarnas personal informerar kontinuerligt på fritidsgårdarna kring ANDT-uppdraget.
- Årlig ANDT-information ska erbjudas vårdnadshavare med ungdomar i årskurs 6-9. Ansvarig är personal från skola, socialtjänsten och kultur och fritid.
- Höors kommun kan erbjuda vårdnadshavare familjerådslag eller föräldrarådslag vid oro kring en elev eller ungdom.
- All personal i Höors kommun är skyldig att agera enligt handlingsplanen.

Handlingsplan

Då elev eller ungdomar brukar tobak inom skolan eller fritidsgårdarnas områden:

- Den personal, som upptäcker att en elev eller ungdom brukar tobak inom skolan eller fritidsgårdens område under skoltid ska klart markera att det inte är tillåtet.
- För elever under 18 år kontaktas vårdnadshavare.

- Vid fritidsgårdarnas ordnade aktiviteter informeras vårdnadshavarna.
- Vid behov kallas till elevhälsokonferens.

Vid misstanke om alkoholpåverkad elev eller ungdom

- Personal, som påträffar en elev eller ungdom på sin skoltid eller fritidsgårdstid misstänkt alkoholpåverkad ska omgående informera vårdnadshavarna samt rektor. Efter samtycke från vårdnadshavare informeras elevhälsopersonal eller fältassistent och berörd personal. I samråd med berörd personal bestäms hur uppföljning ska ske.
- Vårdnadshavare ska hämta eleven från skolan eller fritidsgården. Eleven får inte vistas på skolan eller fritidsgården i onyktert tillstånd.
- Vid oro görs anmälan till socialtjänsten, enligt följande:
För skolan anmäler berörd person i samråd med rektor, kurator eller skolsköterska.
För fritidsgårdens del anmäler berörd person och ansvarig chef informeras.
- Omhändertagen eller överlämnade alkohol återlämnas till berörda vårdnadshavare eller lämnas omgående till polisen.
- Vårdnadshavare kan vid behov erbjudas familjerådslag.
- Vid större arrangemang, såsom Höors marknad, skolavslutning mm. bör särskild handlingsplan upprättas av fältarbetsgruppen.

Vid misstanke om drogpåverkad elev eller ungdom

- Personal, som påträffar en elev eller ungdom på sin skoltid eller fritidsgårdstid misstänkt drogpåverkad ska omgående informera vårdnadshavarna samt rektor. Efter samtycke från vårdnadshavare informeras elevhälsopersonal eller fältassistent och berörd personal. I samråd med berörd personal bestäms hur uppföljning ska ske.
- Eleven eller ungdomen kallas till samtal tillsammans med vårdnadshavaren av mentor.
- Vid oro görs anmälan till socialtjänsten, enligt följande:
För skolan anmäler berörd person i samråd med rektor, kurator eller skolsköterska.
För fritidsgårdens del anmäler berörd person och ansvarig chef informeras.
- Vi påträffande av drogpreparat görs polisanmälan.
- Uppmanar vårdnadshavaren att låta ungdomen göra drogtest.
- Vårdnadshavare kan vid behov erbjudas familjerådslag.

Vid misstanke om doping av elev eller ungdom

- Personal, som påträffar en elev eller ungdom på sin skoltid eller fritidsgårdstid misstänkt doping-påverkad ska omgåendet informera vårdnadshavarna samt rektor. Efter samtycke från vårdnadshavare informeras elevhälsopersonal eller fältassistent och berörd personal. I samråd med berörd personal bestäms hur uppföljning ska ske.
- Vid oro görs anmälan till socialtjänsten, enligt följande:
För skolan anmäler berörd person i samråd med rektor, kurator eller skolsköterska.

För fritidsgårdens del anmäler berörd person och ansvarig chef informeras.

Tecken på missbruk

- Alla som arbetar med elever eller ungdomar i Höors kommun har ett ansvar att vara uppmärksamma. Det är av stor vikt att den som iakttagit något misstänkt informerar berörd personal. Därefter hanteras situationen gemensamt med vårdnadshavare och övrig relevant personal.
- Det kan vara svårt att bedöma om en person hamnat i missbruk. Kontakta alltid berörd personal. Elevhälsan eller fältassistent har kompetens att bedöma hur man hanterar situationen.

Misstanke vid missbruk

- Om du är elev eller ungdom och känner dig orolig för att någon i din närhet dricker för mycket alkohol eller testar eller missbrukar andra droger kan du vända dig till någon vuxen som du har förtroende för.
- Om du som vårdnadshavare är orolig för ditt barn eller ungdom kan du kontakta elevhälsan eller socialtjänsten för rådgivning. (Även anonymt)

Dessa riktlinjer och handlingsplan ska utgöra ett levande dokument i vardagen och vara välkända av all personal som arbetar med elever eller ungdomar i Höors kommun genom:

- Åldersrelaterad information till samtliga elever i årskurs 4-9 av mentor.
- Ny personal och nya elever eller ungdomar som tillkommer under läsåret ska informeras om dokumentet och dess innehåll av rektor eller mentor.
- Information till alla vårdnadshavare vid läsårets första föräldramöten från år klass 4-9 av rektor eller mentor.
- ANDT-riktlinjerna och handlingsplanen ska finnas tillgänglig på hemsidan och intranätet. För övrigt gäller skolans ordinarie värdegrundsarbete.

Utvärdering

Det drogförebyggande arbetet ska utvärderas årligen av fältarbetsgruppen.

Varje år ska det i årskurs 8 göras en enkät i samband med trygghetsenkäten för att kunna följa upp folkhälsan bland ungdomar i Höors kommun.

Skolledningen ansvarar för implementering och revidering samt att handlingsplanen blir ett levande dokument

Allmänna råd till er som tonårsföräldrar

- Skaffa Er goda kunskaper och varningssignaler kring droger och kriminalitet.
- Ställ upp eller turas om att hämta Er ungdom efter fester eller discot.
- Köp inte ut alkohol och tobak till Era ungdomar.
- Om Era ungdomar vill sova över hos någon kompis, tala med dennes föräldrar.
- Var vaken, eller be Din tonåring att väcka Dig när de kommer hem på kvällen.
- Informera Dig om Dina tonåringars kamrater.
- Avsätt mycket tid och intresse för Era ungdomar. De behöver Er oerhört mycket trots att det inte alltid låter så från deras sida.

Har ni frågor kring droger kan ni vända er till: **Telefon nr från respektive skola**

Rektor:

Kuratorn:

Skolsköterska:

Fritidskonsulent: Telefontid Mån-Fre 13-17 på telefon 0709-538152

Socialtjänst/Fältassistent: 0413-280 00, 0768-562806

Polisen tfn: 114 14

Polisens Tjipstelefon tfn 020-99 11 99 (Telefonsvarare). Du kan vara anonym).

Dokumentet har utarbetats i samarbete mellan social sektor, barn och utbildnings sektor och kultur och fritids sektor.

Utvärdering/revidering ska gå på remiss till elevråd, skolråd och föräldraförening.

ANDT-gruppen (Maria Nilsson, Tina Wickberg, Beatrice Hedvall, Nicklas Carlsson, Erik Dahlin, Karin Wedelin, Gull-Britt Persson)